

Révész Napsugár

A huszadik század első felében Debrecen képzőművészeti életében néhány képzőművészről neve is feltűnik: *Berki Irmáé, B. Kokas Kláráé, Szathmáry Irmáé, K. Kalmár Annáé* és a *Pálfy* lányoké. Többségük a festészet terén jegezte be nevét Debrecen és Hajdú-Bihar képzőművészetének történetébe, grafikával csak *Berki Irma* és a *Pálfy* lányok foglalkoztak. A mai debreceni képzőművészek közül *B. Szentmiklóssy Erzsébet* és *Révész Napsugár* műveli a grafikai műfajt is.

A debreceni grafikusok sorában (*Józsa János, Móré Mihály, Szabó László, Várkonyi Károly*) méltó helyet vívott ki magának a közelmúltban Székesfehérvárra költözött Révész Napsugár. Az egészen fiatalon Debrecenbe került művész 1944-ben született Bábolnapusztán, 1968-ban fejezte be tanulmányait a képzőművészeti főiskola sokszorosító grafikai szakán, és 1969-ben telepedett le a Hajdúság fővárosában, ahol a nagyerdei művésztelep egyik műtermes lakásában élt és dolgozott.

Alkotói világa sokrétű. Tussal, krétával készített rajzokat, de linóleum- és fémetszetek szintén kerülnek ki a keze alól, és kedvelt technikai eszköze a litográfia, valamint a rézkarc is. A litográfia készítéshez jó lehetőséget teremtett számára a művésztelepen berendezett műhely. Az említettek mellett könyveket is illusztrál. Az *Együtt* (Debrecen, 1971) antológiában és a *Főhadnagy Fazekas* (Debrecen, 1973) című kötetben még többedmagával készített illusztrációkat, de a Móra Könyvkiadó 1977-ben megjelentetett *A kék rénszarvas* című, karjalai finn népmese gyűjteményét és az 1978-ban kiadott Krúdy Gyula-kötetet, a *Madárijesztő manót* már egyedül illusztrálta. Közben alkalmazott grafikai feladatokat is vállalt, több plakátot tervezett az elmúlt évtizedben.

Ex libriseinek és alkalmi kisgrafikáinak száma — sajnos — nagyon csekély, pedig az a néhány lap, amely kikerült keze közül, szinte predestinálná arra, hogy a grafika e területén is elismert alkotóvá váljék.

Révész Napsugár kis- és nagygrafikáinak legszembevetőbb vonása a végtelen türelemmel, nagy finomsággal való megmunkálás, ami nagyfokú realitást hordoz magában. Akár kis, akár nagyméretű alkotáson dolgozik, a munka minden milliméterét nagy gondtal, szeretettel dolgozza ki. Ez a türelmes, pon-

tos alkotói módszer művészi készséggel, ízléssel és rendkívüli technikai hozzájárulással párosul. Grafikáin előszeretettel használja fel a színeket is élményei, mondanivalója kifejezésére, így szinte festői hatásokat tud elérni.

Művészi világát a család, a virágok, a növények, a mesék alkotják. Az étellel megtel, megelevenedő mese- és legenda-világ a felnőttek világából a gyermekek birodalmába vezeti át, de a felnőttek közül nem menekülni akar, hanem a gyermekek világának valóságosságát, titokzatosságát kívánja műveinek nézői elé tárni, úgy, ahogy a saját egyéniségén átszűrve megértette és megélte azt. Ez a szándék bizonyára nagyban összefügg azzal, hogy két általános iskolás korú gyermeke van, ezért tud együtt örülni, izgulni, s ha kell, félni is a gyermekekkel.

A valóság, az élet szeretete, az emberekkel, a világgal, a kicsivel és a nagygyal való mély együttérzés, az ember és a világ gondjaiba, örömeibe való beleérző képesség és mindezeknek a vonalak, a színek nyelvén történő megformálása harmonikus egységbe olvad Révész Napsugár művészetében, s ezáltal válik az érthetővé, változatosá, emberközelié. Művészete így lesz költői villózású képviselője korának, környezetének.

Lapjainak tárgya mindig a valóság egy-egy darabja: emberek, fák, virágok, házak, magánosan álló útszéli kereszt stb. Az emberek örömeikkel, gondjaikkal vannak jelen alkotásaiban. A fák, a virágok azt sugallják, hogy Révész Napsugár a természetben is a világ csodálatos egységét, harmóniáját látja. Munkái azt a benyomást keltik a szemlélőkben, hogy alkotójuk tiszteli, szereti az őt körülvevő valóságot. S így lesz alkotói világa — az általános emberi világon belül — a valóság egy darabkája. Következésképpen, töreszentesen építi fel világát. Mesteri rajztudása hangsúlyt ad a fehér háttereknek. Az archaizálás pedig Révész Napsugár művészetében nem menekülés a múltba, hanem a múlt értékeinek a grafika nyelvén való életben tartása, felelevenítése — s talán a meg-hökkentés, az odafigyelés felkeltésének szándéka is. Humánummal telített lapjain a szép, a groteszk, az álom és a valóság, a mese és a realitás fonódik egymásba. Ezzel az összefonódással művészete sajátos szint ad a mai magyar grafikának.

Lenkey István